

Mesilasperede puhastuslend, perede laiendamine

Kokkuvõte loengust Harju Mesinike Seltsis 31. märtsil 2010.a.

Lektor Endel Kivistik, lektorileping PR-6-1.5-41

Mesindusloeng toimus Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

Mesilasperede puhastuslend

Ettevalmistusi puhastuslennuks tuleb alustada varakult, sest tarude ümbrus tuleb lumest puhastada. Lumi sulab mesilas kiiremini, kui sinna visata sekka kas tuhka, freesturvast või mulda. Need soodustavad lume kiiremat sulamist. Mida kiiremini sulab mesilas lumi, seda parem on mesilastel sooritada puhastuslendu. Mesilas olevad veelombid tuleb katta õlgede, kuuseokste või laudadega, et mahakukkunud mesilased veelompides ei hukuks.

Igal aastal toimuvad puhastuslennud erinevatel kuupäevadel. Minu mesinikupraktika 69 aasta jooksul toimus varaseim puhastuslend 1990. aastal 21. veebruaril, kui varjus oli +11 kraadi ja hilisem puhastuslend 23. aprillil 1997. aastal. Tavaliselt toimuvad puhastuslennud märtsi algusest kuni aprilli keskpaigani vastavalt looduslikele tingimustele, kui ilm on tuulevaikne ja päikesepaisteline. Puhastuslend kestab üldjuhul 40 – 50 minutit, siis suurem lend vaibub. Normaalselt talvituvad pered teevad kiire ja tugeva lendluse, seejärel pöörduvad mesilased tarru tagasi. Kui õhusoojus võimaldab, hakkavad mesilased kohe taru põhja langetisest puhastama või lendavad vett ja õietolmu otsima.

Puhastuslennu päeval peaks mesinik ise olema mesilas, et jälgida iga pere lendlust. Sellega saame perede talvituse kohta selge ülevaate. Nõrkade ja halvasti talvitunud, samuti ilma emata pered lendavad loiult ja ebahühtlaselt. Kõhulahtisuse ja noseama all kannatavatel peredel on lennulaud ja taru eessein roojaga määrdunud.

Puhastuslennu päeval tuleks ka niisked pesakatted kuivatada või vahetada kuivade vastu. Pesad on soovitatav pealt katta ajalehtedega või jõupaberiga, sest haudmetegevus vajab sooja. Kontrollida tuleb ka söödavarusid, mis pika talvega on kindlasti vähenenud. Selleks tuleb liigutada paari kärke ja uurida olukorda. Kui neis on sööta, pole vaja söödapuudust karta.

Järgmisena tuleks teha ilmastikuolusid arvestades perede kiirläbivaatus.

Mesilasperede laiendamine

Mesilasperede intensiivne kasvuperiood saabub olenevalt aastatelt tavaliselt aprilli lõpul või maikuu alul. Sel ajal on väga tähtis pesade õigeaegne laiendamine. Pidevalt tuleb jälgida, et pesas oleks piisavalt vaba kärje pinda emale munemiseks, nektari ja õietolmu paigutamiseks.

Õige aeg on pesasid laiendada siis, kui mesilased on jõudnud välja kattedekärje ja vahelauavahelisse kärjetänavasse. Tugevate perede puhul võib see juhtuda isegi kiirläbivaatuse ajal, kui on vaja mõni karg juurde lisada. Kui ema on munemisega jõudnud eelviimase või isegi kattedekärjeni, on pesa laiendamiseks hiljaks jäänud. Tavaliselt on haudme piir vahelauast kolmandal kärjel.

Esmaseks pere laiendamiseks tuleks kasutada eelmisel hooajal üles ehitatud ja paar kolm korda haudeme all olnud veidi pruunikaid kärgi. Need tuleks mõned päevad hoida soojas toas. Enne pessa panekut piserdan need sooja suhkru- või meelahusega üle. Juurde antud kärjed pannakse haudmekärje ja kattেকärje vahele. Sellistesse kärgedesse hakkab ema kiiresti munema. Kui pered on tugevad ja katavad ühtlaselt kogu seesolevat kärjepinda, võib kärgi mõlemale poole lisada.

Kevadperioodil tuleb jälgida perede toiduvarusid, et see ei langeks alla 6 – 8 kilo. Hea on, kui ületalveks on jätud eelmise aasta meekärgi, mida ma oma mesilas kasutan. Tavaliselt varun ma neid iga talvitava pere jaoks paar tükki. Selliste kärgedega on kevadel lihtne perede toiduvaru täiendada.

Edaspidi laiendan pesasid eelmisel suvel ülesehitatud valgete kärgedega ja tasapisi, kui looduses midagi õitsema hakkab, lähen üle kärjepõhjadele. Algul lisan neid ühekaupa haudmepesa kõrvale, kui vaja siis mõlemale poole. Ilmade soojenedes ja perede tugevnedes, lisan kärjepõhju ka haudmekärgede vahele.

Edaspidi tõstan talvepesas olnud kärgi pesa ääre poole ja pesa keskele koondan sel hooajal ülesehitatud ja haudme alla võetud kärjed. Nii moodustub uutel kärgedel kogu uus talvepesa.

Perede jõuline areng algab 21 päeva peale ema intensiivse munemise algust, siis algab massiline noorte mesilaste koordumine. Iga päevaga lisandub 1500 – 2000 noort mesilast. Sel perioodil tuleb peresid pidevalt jälgida, et neil ruumipuudust ei tule. Eriti võib see juhtuda siis, kui pajude massilise õitsemise ajal on soodsad ilmastikuolud. Siis toovad tugevad mesilaspered sisse palju õietolmu ja nektarit, kogu vaba kärje pind läheb nende alla ja emal puudub vaba kärje pind munemiseks. Selline ilus ilm ja pajumeesaak oli 2009. aasta 25. kuni 30. aprillini. Siis püsisid vaiksed soojad ilmad, temperatuurimaksimum tõusis 28. aprillil + 22,5 kraadini. Tugevad pered tõid sisse ilusa pajumeekoguse. Peredel algas jõuline areng.

31. märts 2010

Endel Kivistik